

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพ
ฝ่ายเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลในส่วนภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข

นางสุทธาทิพย์ หวังสีศิริเพชร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-415-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018326 117204744

FACTORS RELATED TO PRIMARY HEALTH CARE PERFORMANCE OF
PROFESSIONAL NURSES IN SOCIAL MEDICINE DEPARTMENT
OF RURAL PROVINCIAL HOSPITAL, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

Mrs. Sutatip Wungsisiripech

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Science

Department of Preventive and Social Medicine

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 947-581-415-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของ
พยาบาลวิชาชีพ ฝ่ายเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลในส่วนภูมิภาค
กระทรวงสาธารณสุข

โดย

นางสุทธาทิพย์ หวังสีศิริเพชร

ภาควิชา

เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์นายแพทย์วรวีทย์ ทัดตากร

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์บดี ชนะมัน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

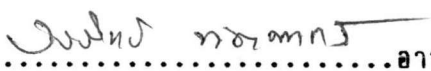
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

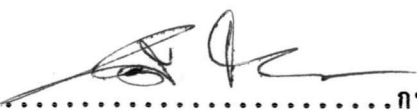
.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์นายแพทย์ไพบูลย์ โล่ห์สุนทร)

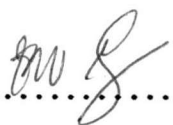
.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์นายแพทย์วรวีทย์ ทัดตากร)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์บดี ชนะมัน)

.....กรรมการ

(นายแพทย์ชาย ชีระสุต)

สุทธาติพย์ หวังสศิริเพชร : ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของ
 พยาบาลวิชาชีพ ฝ่ายเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลในส่วนภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข
 (FACTORS RELATED TO PRIMARY HEALTH CARE PERFORMANCE OF
 PROFESSIONAL NURSE IN SOCIAL MEDICINE DEPARTMENT OF RURAL PROVINCIAL
 HOSPITAL, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH) อ.ที่ปรึกษา : รศ.นพ. วรวิทย์ ทัตตากร,
 ผศ.นพ.บดี ชนะมัน, 141 หน้า. ISBN 974-581-415-6.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน
 ในด้านบริการ ด้านฝึกอบรม ด้านนิเทศ ด้านประเมินผล และด้านวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ
 ฝ่ายเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลในส่วนภูมิภาค ของกระทรวงสาธารณสุข พร้อมทั้งทราบปัญหา
 และอุปสรรคในการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน ประชากรที่ศึกษาเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน
 ในฝ่ายเวชกรรมสังคมทุกคนจำนวน 89 แห่ง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 435 คน โดยให้แบบสอบถามที่
 สร้างขึ้นเอง ได้แบบสอบถามที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 369 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.83

ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคมส่วนใหญ่ประเมินผลการปฏิบัติ
 งานสาธารณสุขมูลฐานของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้านคือ ด้านบริการ ด้านฝึกอบรม
 ด้านนิเทศ และด้านติดตามประเมินผล ส่วนในด้านวิจัยนั้นพบว่าอยู่ในขั้นต้องปรับปรุง ส่วนความ
 สัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพฝ่ายเวชกรรมสังคม
 พบว่า 1. ด้านบริการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยจิตใจ 2. ด้านฝึกอบรมมีความสัมพันธ์ทางบวก
 กับ เงินเดือน การผ่านการฝึกอบรมปัจจัยจิตใจ ปัจจัยค่าจุน 3. ด้านนิเทศมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอายุ
 เงินเดือน การผ่านการฝึกอบรม ปัจจัยจิตใจ ปัจจัยค่าจุน 4. ด้านติดตามประเมินผลมีความสัมพันธ์
 ทางบวกกับเงินเดือน การผ่านการฝึกอบรม ปัจจัยจิตใจ ปัจจัยค่าจุน 5. ด้านวิจัยมีความสัมพันธ์
 ทางบวกกับปัจจัยจิตใจ และพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรม
 สังคมมีปัญหาด้าน ด้านยานพาหนะ ด้านทรัพยากร ด้านผู้บังคับบัญชา ด้านความร่วมมือจากฝ่าย
 อื่น ๆ และด้านการอบรมดูงาน

ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
 สาขาวิชา เวชศาสตร์ชุมชน
 ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อผู้ผลิต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C345753 : MAJOR COMMUNITY MEDICINE

KEY WORD : FACTORS/PRIMARY HEALTH CARE PERFORMANCE/PROFESSIONAL NURSE/SOCIAL MEDICINE DEPARTMENT

SUTATIP WUNGSISIRIPECH : FACTORS RELATED TO PRIMARY HEALTH CARE PERFORMANCE OF PROFESSIONAL NURSE IN SOCIAL MEDICINE DEPARTMENT OF RURAL PROVINCIAL HOSPITAL, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH. THESIS ADVISOR: ASSO.PROF.VORAVIT TATTAKORN, ASST.PROF. BODI DHANAMUN 141 PP. ISBN 974-581-415-6.

The objective of this survey is to study factors relating to primary health care performance of professional nurses in social medicine department of rural provincial hospital, Ministry of Public Health for services, training, supervision, evaluation and research, include problems of work in primary health care performance. Self-administered questionnaires were distributed to 435 persons of all professional nurses of 89th regional and general hospital. A total 369 returned questionnaires was equal to 84.83% of all by mail.

It was found that Primary health care performance of professional nurses in social medicine department were at the moderate level of services, training, supervision and evaluation but research must be improved. Factors relating to primary health care performance of professional nurses in social medicine department were found that 1. Services related to motivational factors 2. Training related to salary training motivational factors. 3. Supervision related to age salary training motivational and hygienes factors. 4. Evaluation related to salary training motivational and hygienes factors. 5. Research related to motivational factors and found that problems of professional nurses performance in social medicine department were personel, craft, resources chief, training and co-operating.

ภาควิชา.....เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
สาขาวิชา.....เวชศาสตร์ชุมชน
ปีการศึกษา.....2534

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถของรองศาสตราจารย์นายแพทย์
วรวิทย์ ทัดดากร และผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์บดี ณะมัน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้งชี้แนะประเด็นต่าง ๆ
ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็น
อย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณนายแพทย์ชาย ธีระสุด รองผู้อำนวยการฝ่ายการแพทย์
โรงพยาบาลศรีสะเกษ และช่วยราชการที่กองโรงพยาบาลภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวง
สาธารณสุข ที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย และยังได้กรุณาสละเวลา
มาเป็นกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์สมรัตน์ เลิศมหาฤทธิ์ ที่ให้คำแนะนำเรื่องแบบสอบถาม
และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการกองโรงพยาบาล
ภูมิภาค พยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคมที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น
อย่างดี และ เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ไม่สามารถกล่าวชื่อนามได้หมดในที่นี้ และการวิจัย
ครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ท่านผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณสำราญ หวังสีศิริเพชร ที่คอยสนับสนุน ส่งเสริม
ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาครั้งนี้ ทั้งในด้านกำลังทรัพย์ และเป็นกำลังใจ จนทำให้การวิจัย
ครั้งนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

สุทธาทิพย์ หวังสีศิริเพชร

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ

บทที่

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย.....	14

2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการของการสาธารณสุขมูลฐาน.....	15
บทบาทของพยาบาลวิชาชีพในงานสาธารณสุขมูลฐาน.....	24
แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน.....	28
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
5. อภิปรายผล,สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	
อภิปรายผลการวิจัย.....	80
สรุปผลการวิจัย.....	94
ข้อเสนอแนะ.....	95
รายการอ้างอิง.....	97
ภาคผนวก ก.....	107
ภาคผนวก ข.....	122
ภาคผนวก ค.....	126
ประวัติผู้เขียน.....	131

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน.....	45
2. จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล.....	49
3. จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม จำแนกตามคู่สมรส.....	51
4. จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม จำแนกตามสภาพการทำงาน.....	53
5. จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	55
6. จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม จำแนกตามด้านปริมาณงาน.....	57
7. จำนวนบุคลากรในฝ่ายจำแนกตามขนาดของโรงพยาบาล.....	58
8. จำนวนอายุกับสถานภาพสมรสของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม.....	59
9. จำนวนอายุ กับระดับราชการของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม.....	60
10. ขนาดของโรงพยาบาล จำแนกตามตำแหน่งการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม.....	60
11. การผ่านการฝึกอบรมจำแนกตามประสบการณ์ทางด้านสาธารณสุข ของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม.....	61
12. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม.....	63
13. จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม จำแนกตามระดับแรงจูงใจ.....	64
14. จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม จำแนกตามระดับการปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

15.	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติงาน สาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม.....	68
16.	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคลกับการปฏิบัติงาน สาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม.....	70
17.	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประสบการณ์ทางด้านสาธารณสุขกับการปฏิบัติงาน สาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม.....	71
18.	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านปริมาณงานกับการปฏิบัติงาน สาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม.....	72
19.	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านปัจจัยจูงใจกับการปฏิบัติงาน สาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม.....	75
20.	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านปัจจัยค้ำจุนกับการปฏิบัติงาน สาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลวิชาชีพในฝ่ายเวชกรรมสังคม.....	76
21.	ตารางแสดงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ในฝ่ายเวชกรรมสังคม.....	77
22.	ตารางเตรียมเพื่อการทดสอบค่าไค-สแควร์.....	122
23.	แผนภูมิแสดงการแบ่งงานภายในโรงพยาบาลทั่วไป.....	127
24.	แผนภูมิแสดงการแบ่งงานภายในโรงพยาบาลศูนย์.....	128